

Gündem

- Türkiye genelinde 15 ve üzeri yaş grubunda işsiz kişi sayısı 2018 yılı Temmuz döneminde geçen yılın aynı dönemine göre 88 bin kişi artarak 3 milyon 531 bin kişiye ulaştı. İşsizlik oranı 0,1 puanlık artış ile %10,8 seviyesinde gerçekleşti. Aynı dönemde; tarım dışı işsizlik oranı 0,1 puanlık azalış ile %12,9 olarak tahmin edildi. Genç nüfusta (15-24 yaş) işsizlik oranı 1,2 puanlık azalış ile %19,9 olurken, 15-64 yaş grubunda bu oran 0,1 puanlık artış ile %11 olarak kayıtlara geçti. İstihdam oranı ise 0,2 puanlık artış ile %48,2 oldu.
- Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), Ağustos ayı ciro endekslerini açıkladı. Buna göre, takvim etkisinden arındırılmış sanayi, inşaat, ticaret ve hizmet sektörleri toplam ciro endeksi, Ağustosta geçen yılın aynı ayına göre %32 yükseldi. Mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış toplam ciro endeksi de bir önceki aya göre % 5,8 artış kaydetti.
- Son dönemde yaşanan spekülasyon atakları, döviz kurlarında tarihi zirvelerin, kredi faizlerinde de yıllık % 30-40'lı seviyelerin görülmesine neden oldu. Hem kurlarda hem de faizlerde yaşanan olağanüstü artışlar şirket bilançolarında, finansman ve kambiyo giderlerindeki yükseliş sonucu, bozulmalara yol açtı. Başta KOBİ'ler olmak üzere çok sayıda şirket, yükselen faiz oranları neticesinde yüksek düzeyde finansman giderlerine katlanmamak adına işletme sermayelerini finanse etmek için banka kredileri kullanmak istemezken bu durum kısa süreli de olsa piyasalarda likidite sıkışıklığına kaynaklık etti.
- Enflasyonla Topyekun Mücadele Programı kapsamında finansman maliyetlerinden kaynaklanabilecek fiyat artışlarını aşağıya çekmek için, Finansman Destek Programı hayata geçirildi. İşletmelerin kullanacakları TL cinsinden kredilere, yüzde 14'e kadar finansman desteği sağlanacak. Ayrıca, ihracat yapacak olan KOBİ'lere 200 bin dolara kadar 180 gün vadeli libor oranında yeni bir destek verildi. Bu sayede, yaklaşık 3 milyar liralık bir finansmana erişim sağlanacak. Aynı zamanda işletmelerin KOSGEB'e olan borçlarına da toplamda 1 yıllık erteleme imkanı verildi.
- Merkez Bankası Ekim ayı beklenti anketine göre yıl sonu cari işlemler açığı beklentisi 40,7 milyar dolara geriledi. 2018 yıl sonu enflasyon beklentisi % 19.61'den 24,22'ye yükseldi. Büyüme beklentisi ise bir önceki anket dönemine göre azaldı ve % 3,4'ten % 3,2'ye düştü. Buna göre, Ekim ayı TÜFE beklentisi, % 2,05'ten % 1,99 geriledi. Kasım ve Aralık ayı TÜFE beklentileri ise sırasıyla % 1,31 ve % 0,98 oldu. Cari yıl sonu TÜFE beklentisi, bir önceki anket dönemine göre yükselerek %

19,61'den % 24,22'ye çıktı. 12 ay sonrası TÜFE beklentisi ise aynı dönemde % 14,46'dan % 17,03'e, 24 ay sonrası TÜFE beklentisi de % 11,42'den % 12,70'e çıktı.

- 🔍 Eylül ayında kurulan şirket sayısında bir önceki aya göre %16,26'lık oranla artış gösterdi. Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği (TOBB) bir önceki aya göre kurulan şirket sayısı %16,26 kurulan gerçek kişi ticari işletme sayısı %23,06 oranında artmış olup kurulan kooperatif sayısı %29,03 oranında azaldı.
- 🔍 Ankara Ticaret Odası (ATO) ile Küçük ve Orta Ölçekli İşletmeleri Geliştirme ve Destekleme İdaresi Başkanlığı (KOSGEB), oda üyelerinin girişimcilik, Ar-Ge, katma değerli üretim, işletme geliştirme gibi konularda desteklenmesi için iş birliği yapma kararı aldı. İkili görüşmede, yerli ve milli üretimin önemi işaret edilerek bu konuda KOSGEB ile çalışmanın önemli olduğu vurgulandı.

Finans Piyasası

- 🔍 Bütçe, 2018 yılı Eylül ayında 6 milyar TL açık verdi. Hazine ve Maliye Bakanlığı'na göre, 2017 yılı Eylül ayında 2 milyar TL faiz dışı fazla verilmiş iken 2018 yılı Eylül ayında 4,3 milyar TL faiz dışı fazla verildi. Diğer taraftan 2018 yılı Eylül ayında faiz giderleri geçen yılın aynı ayına göre % 21,6 oranında artarak 10 milyar 216 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. 2017 yılı Eylül ayında 47 milyar 955 milyon TL olan bütçe gelirleri, 2018 yılı Eylül ayında % 27,4 oranında artarak 61 milyar 83 milyon TL olarak gerçekleşmiştir. Vergi gelirleri ise % 17,7 oranında artarak 49 milyar 236 milyon TL olmuştur.
- 🔍 Bankaların uluslararası piyasalarda sendikasyon kredilerini yeniden finanse etmelerinin maliyeti iki katına çıktı. Türkiye için Mart ayında 1.30 seviyelerinde olan 12 aylık Libor faizi % 2.9 seviyesine ulaştı. Özel bankaların sadece son 3 ayda yapacağı geri ödeme tutarı 14 milyar doları bulurken, kamu bankaları ise yılsonuna kadar 4 milyar dolar dış borç ödemesi yapacak. Tutarın büyük kısmı sendikasyon kredilerinin geri ödemelerinden kaynaklanırken, tahvil borçlarından kaynaklı ödemeler ise sınırlı düzeyde kalıyor. Bankalar Eylül ayında kısa ve uzun vadeli borçlarından kaynaklı vadesi gelen 5.7 milyar dolar tutarında yüklü bir ödeme yaptı. Kasım ayında ise geri ödeme yükü 2.3 milyar dolara inerken, Aralıkta bankaları 4.8 milyar dolarlık yüklü bir ödemenin daha beklediği kaydedildi.
- 🔍 TCMB verilerine göre, Ağustos sonu itibarıyla, özel sektörün yurtdışından sağladığı kredi borcu gelişmeleri incelendiğinde, 2017 yılsonuna göre uzun vadeli kredi borcunun 2,4 milyar ABD doları azalarak 219,4 milyar ABD doları, kısa vadeli kredi borcunun (ticari krediler hariç) ise 1,6 milyar ABD doları azalarak 17,0 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşti. Sektör dağılımı incelendiğinde, Ağustos sonu

itibarıyla, 219,4 milyar ABD doları tutarındaki uzun vadeli toplam kredi borcunun %49,5'ini finansal kuruluşların, %50,5'ini ise finansal olmayan kuruluşların borcu oluşturmuştur. Aynı dönemde, 17,0 milyar ABD doları tutarındaki kısa vadeli toplam kredi borcunun %77,8'ini finansal kuruluşların, %22,2'sini ise finansal olmayan kuruluşların borcu oluşturmuştur. Özel sektörün yurtdışından sağladığı toplam kredi borcu, Ağustos sonu itibarıyla kalan vadeye göre incelendiğinde, 1 yıl içinde gerçekleştirilecek olan anapara geri ödemelerinin toplam 68,7 milyar ABD doları tutarında olduğu gözlenmektedir.

- Hazine ve Maliye Bakanlığı dövizden TL'ye dönüşün formülünü verdi. 18 Şubat 2017 tarihinde yapılan ve 11 Ekim 2018 tarihinde TL'ye dönülen 1.000 dolarlık bir sözleşme için dolar kuru 3.77 TL, TÜFE yüzde 17.99'dan 4 bin 457 lira olacak. TL'ye dönülmezse yaklaşık 6 bin 300 lira ile 55 bin lira arasında idari para cezası söz konusu olacak ve sözleşmenin her bir tarafı için ayrı ayrı uygulanacak. Tekerrür ederse cezaların iki kat uygulanması söz konusu olacak. İlk adımda 11 Ekim 2018 tarihi itibarıyla 1.000 dolarlık sözleşme TL'ye çevrildi. Merkez Bankası kuru 3.77 liradan, TÜFE % 17.99'dan hesaplandığında sözleşme bedeli 4 bin 457 lira oldu. $((1000 * 3,7776) * (1+0,1799) = 4.457,19 \text{ TL})$ 11 Ekim 2018 tarihinde TL'ye dönülen sözleşmenin 18 Şubat 2019 tarihinde dolacak vadesi için varsayımsal bir TÜFE tahmini yapıldı. 4 aylık TÜFE değişim oranı % 6 olarak kabul edildiğinde sözleşme bedeli ile TÜFE çarpıldı ve 4 bin 724 liraya ulaşıldı. Aynı sözleşmenin üçüncü aşamasında 18 Şubat 2020 ile 11 Ekim 2020 arasındaki sözleşme bedeli bulundu. Yine TÜFE varsayımsal olarak % 15 kabul edildi. Son belirlenen 4 bin 724 liralık sözleşme bedeli bu sefer % 15'lik tahmini TÜFE ile çarpıldı. Sözleşme bedeli de 5 bin 433 lira olarak hesaplandı.
- ABD Hazine Bakanlığının raporuna göre, federal hükümet 1 Ekim 2017'de başlayıp 30 Eylül 2018'de sona eren 2018 mali yılını 779 milyar dolar bütçe açığı vererek kapattı. Rapordaki verilere göre, federal kurumların harcamaları 2018 mali yılında yaklaşık 4 trilyon 108 milyar dolara yükselirken, gelirler yaklaşık 3 trilyon 329 milyar dolarda kaldı. ABD federal hükümetinin bütçe açığı, 2018 mali yılında toplam 779 milyar dolara çıkarak son 6 yılın en yüksek seviyesine ulaştı.
- TCMB'nin verilerine göre, Ağustos sonu itibarıyla, kısa vadeli dış borç stoku, 2017 yılsonuna göre % 3,6 oranında azalışla 114,3 milyar dolar olarak kayıtlara geçti. Buna göre; 2018 Ağustos ayı sonu itibarıyla, kısa vadeli dış borç stokunun döviz kompozisyonu % 52,6'i ABD doları, % 33,2'si Euro, % 11,5'i TL ve % 2,7'si diğer döviz cinslerinden oluşmuştur. 2018 Ağustos sonu itibarıyla, orijinal vadesine bakılmaksızın vadesine 1 yıl veya daha az kalmış dış borç verisi kullanılarak hesaplanan kalan vadeye göre kısa vadeli dış borç stoku, 175,2 milyar ABD doları düzeyinde gerçekleşmiştir. Söz konusu stokun 18,2 milyar ABD dolarlık kısmı,

Türkiye’de yerleşik bankaların ve özel sektörün yurtdışı şubeleri ile iştiraklere olan borçlarından oluşmaktadır. Borçlu bazında değerlendirildiğinde, toplam stok içinde kamu sektörünün % 18,1, Merkez Bankası’nın % 0,9, özel sektörün ise % 81 oranında paya sahip olduğu gözlenmektedir.

- Hazine Finansman Programı çerçevesinde, uluslararası sermaye piyasalarında 2 milyar dolar tutarında 5 yıl vadeli bir tahvil ihracı gerçekleştirildi. Tahvilin getiri oranı %7,5, kupon oranı ise %7,25 olarak gerçekleşti. İhraca ise yatırımcılardan 6 milyar doların üzerinde talep geldi.
- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurulu (BDDK), mevduat ve katılım fonunun kabulüne, çekilmesine ve zaman aşımına uğrayan mevduat, katılım fonu, emanet ve alacaklara ilişkin esaslar yönetmeliğinde bazı değişiklikler yaptı. Söz konusu yönetmeliğin 4. maddesinde yapılan değişikliğe göre, kredi kuruluşlarınca hesap sahibinden alınacak onay ya da kanıtlanabilir ayrı bir talep olmaksızın hesap sahibi adına kredili hesap açılmayacak. Kredi kuruluşları hesap açılışı işlemlerinde; yönetmelikte belirlenen hususları içeren hesap cüzdanı düzenlemek zorunda olacak. Yönetmeliğin 6. maddesinde yapılan değişikliğe göre, katılma hesapları, kâr zarar ortaklığı sözleşmesine veya kamu kurum ve kuruluşları ile fonlar ve tüzel kişi müşterilerle akdedilecek yatırım vekâleti sözleşmesine dayalı olarak açılacak. BDDK, yatırım vekâleti sözleşmesine dayalı olarak açılan katılma hesapları için yatırılacak asgari tutar veya katılma hesaplarının belli bir oranı şeklinde sınır tesis etmeye yetkili olacak. Yatırım vekâleti hesabı sahipleri, katılım bankasına sağladığı fonun kullanımına yönelik genel veya sınırlı yetkilendirmede bulunabilecek. Katılım bankaları, katılma hesapları için dönem sonlarında dağıtacakları kârlardan, başka amaçlarla kullanılmaması ve bakiyenin nihai olarak fon havuzuna aktarılması şartıyla kâr dengeleme rezervi ayırabilecekler. Değişikle, katılım bankalarının, dağıtılacak kâr payı tutarlarında fon sahipleri lehine artırım yapmalarına imkan tanındı. Yapılacak artırım, kâr dengeleme rezervinin kullanımı veya süreklilik arz etmemek kaydıyla katılım bankasının kendi lehine tahakkuk eden kâr payından feragat etmesi şeklinde gerçekleşebilecek. Katılım bankaları, zarar ortaya çıkan dönemlerde katılım bankalarının fon sahipleri lehine zararları üstlenmeleri de mümkün olabilecek. Yönetmelik değişikliğiyle, bankaların bir takvim yılı içinde zaman aşımına uğrayan her türlü mevduat, katılım fonu, emanet ve alacakların hak sahiplerini, başvuruda bulunmadıkları takdirde hesaplarının Fona devredileceği hususunda mektupla uyarılmasına ilişkin sınır 50 TL’den 250 TL’ye yükseltildi.
- Yoksulluğu azaltmak amacıyla 2003 yılında faaliyetlerine başlayan Türkiye Grameen Mikrofinans Programı (TGMP) dar gelirli kadınların sürdürülebilir gelir getirici

faaliyetlerde bulunmalarına destek vermeye devam ediyor. Türkiye Grammen Mikrofinans Programı (TGMP) kapsamında, 63 ildeki 93 şubede 175 binden fazla yoksul girişimci kadının mikrogirişimci olmalarına yardımcı olacak şekilde toplamda 780 milyon lirayı aşan miktarda mikrokredi desteği verildi.

- Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu verilerine göre, Bankacılık sektörünün kredileri 12 Ekim haftası itibarıyla 2.62 trilyon lira olurken, krediler kurdaki sert yükselişin başladığı 10 Ağustos haftasına göre % 2.5 e geriledi. Bankaların 12 Ekim ile biten hafta itibarıyla kredileri 2.62 trilyon TL, mevduatları da 2.27 trilyon TL oldu. Buna göre mevduatlardaki düşüş de 10 Ağustos haftasına göre % 2.45 olarak kaydedildi.
- İş Bankası 605 milyon euro ve 276 milyon dolar tutarında 367 gün vadeli sendikasyon kredisi anlaşması imzaladı. Aynı zamanda, dış ticaretin finansmanında kullanılacak olan sendikasyon kredisinin, en yüksek tutarla katılan bankalara ait bölümünün toplam maliyetinin dolar dilimi için Libor artı 275 baz puan, euro dilimi için euribor artı 265 baz puan olduğu belirtildi.

Uluslararası Piyasalar

- İran'da geçen sene %17'de olan mutlak yoksulluk oranı, bu sene %34 'e ulaştı.
- New York borsasında endeksler, düşüş yaşıyor. DOW Jones Sanayi Endeksi 89,44 puan (% 0,35) düşüşle 25.250,55 puana, Standard & Poor's 500 Endeksi 16,34 puan (% 0,59) azalışla 2.750,79 puana geriledi. Nasdaq Teknoloji Endeksi de 66,15 puan (% 0,88) değer kaybı ile 7.430,74 puandan kapandı.
- Venezuela hükümetinin yapacağı tüm gelecek vadeli finansal işlemlerde ve bankacılık işlemlerinde dolar kullanılması yasaklandı. İşlemler artık euro ve yuan ile yapılacak.
- Avrupa Birliği (AB) vatandaşlarının % 22,5'i yoksulluk sınırında yaşıyor. Bu oran kadınlarda % 23,3, erkeklerde ise % 21,6 olarak belirlendi. Yoksulluk sınırında yaşayanların oranının en yüksek olduğu ülkeler % 38,9 ile Bulgaristan, % 35,7 ile Romanya ve % 34,8 ile Yunanistan oldu. % 12,2 ile Çekya, % 15,7 ile Finlandiya ve % 16,3 ile Slovakya ise yoksulluk sınırındaki vatandaş oranının en düşük olduğu ülkeler olarak sıralanıyor.
- Yunanistan ekonomisi bir önceki yıla göre 2018'de % 1,5 oranında büyüme sağladı. Buna göre, Mart ayında % 1,4 olarak açıklanan 2017 büyüme oranı % 1,5'e revize edildi. Söz konusu dönemde, daha önce % 0,2 oranında düştüğü belirtilen tüketim harcamaları, % 0,6 oranında artış gösterdi. Hükümetin hazırladığı bu yılki bütçede

ise, ekonominin 2018'de % 2,1, gelecek yıl ise % 2,5 büyüyeceğinin tahmini yer alıyor.

- Fed, Federal Açık Piyasa Komitesinin (FOMC) 25-26 Eylül'de düzenlenen son toplantısına ilişkin tutanaklarını yayımladı. ABD Merkez Bankası (Fed) son toplantı tutanaklarında kademeli faiz artırımlarına devam edeceğinin sinyalini verdi. FOMC'nin politika faizini % 1,75 - 2 aralığından % 2-2,25 aralığına yükselttiği toplantının tutanaklarında, faiz artırma kararının ekonominin gücünü yansıttığı vurgulandı.
- Dünya Ekonomi Forumu'nun (WEF) Küresel Rekabet Raporu'na göre, Dünyanın en ekonomik ve teknolojik olarak en rekabetçi ekonomisi 85,6 puanla ABD oldu. Küresel rekabet sıralamasında Singapur 83,5 puanla ikinci, Almanya 82,8 puanla üçüncü ve İsviçre 82,6 puanla dördüncü sırada yer aldı. Japonya, küresel rekabet sıralamasında bu yıl 3 sıra yükselerek 82,5 puanla 5'inci sıraya çıkarken, Hollanda 82,4 puanla 6'ncı sıraya geriledi. Hong Kong, 82,3 puanla bu yıl 7'nci sıradaki yerini korudu. İngiltere ise iki basamak gerileyerek 82 puanla 8'inci sırada yer aldı. Küresel rekabet sıralamasında bu yıl İsveç, 81,7 puanla 9'uncu sıradaki yerini korurken, Danimarka bir basamak yükselerek 80,6 puanla 10'uncu oldu. Danimarka'yı, Finlandiya, Kanada, Tayvan, Avustralya, Güney Kore, Norveç, Fransa, Yeni Zelanda, Lüksemburg ve İsrail takip etti. Türkiye ise bu yıl 3 basamak gerileyerek 61,6 puanla 61. sırada yer aldı.
- Çin ekonomisi küresel finansal krizden bu yana en zayıf büyümesini kaydederken, borç riskleri ve ABD ile süren ticaret savaşıyla mücadele için yapılanların ekonomiye zarar vermeye başlaması üzerine, düzenleyici kurumlar daha fazla politika desteği taahhüt etti. Çin Ulusal İstatistik Bürosu'nun verilerine göre Çin ekonomisi ikinci çeyrekte % 6.7 oranında büyüdüktan sonra üçüncü çeyrekte yavaşlayarak bir önceki yılın aynı dönemine göre % 6.5 büyüdü. Çin ekonomisi böylece küresel mali krizin en şiddetli seviyede olduğu 2009 yılının ilk çeyreğinden bu yana yıllık bazda en zayıf çeyrek dönem büyümesini kaydetti.
- ABD'nin bir yıl içinde resesyona girme olasılığının yaklaşık % 28 ve gelecek iki yılda da % 60'ın üzerinde olduğu kaydedildi. Öte yandan, üç yıl içinde bu olasılığın % 80'in üzerine çıktığı kaydedildi. JPMorgan'a göre, tüketici ve iş dünyası güveni göstergelerinden, erişkinlerin iş gücüne katılımı, tazminat artışı ve GSYH'deki payı itibarıyla dayanıklı tüketim malları ve inşaat sektörü gibi değişkenleri içeriyor. Banka'nın bu göstergesi, New York Fed'in göstergesine göre daha kötümser. Zira New York Fed'in göstergesine göre, önümüzdeki 1 yıl içinde resesyon olasılığı % 14.5 seviyesinde.

Emtia Piyasası

- Yeni Konut Fiyat Endeksi sonuçlarına göre Eylül ayında, markalı konut projelerinde yabancı yatırımcıların oranı son 2 yıl için rekor bir artış göstererek % 18'e ulaştı. Bu oran, son 6 aylık ortalamanın (% 11) 7 puan üzerinde. Diğer yandan Türkiye Satılık Konut Fiyat Endeksi (TR-81) Eylül ayında ilk defa düşüş eğilimi göstererek % 0,07 oranında değer kaybı yaşadı.
- Dünyanın önde gelen markalarından İspanya menşeli Prosegur, Türkiye pazarına giriş yaptı. Globalde 4,2 milyar Euro ciro ile dünyanın önde gelen güvenlik şirketlerinden biri olan Prosegur, 4 yıl içinde Türkiye'de 500 kişiye istihdam sağlayacak.
- Türkiye genelinde konut satışları 2018 Eylül ayında %9,2 oranında azalarak 127 327 oldu. Konut satışlarında, İstanbul 20 216 konut satışı ve %15,9 ile en yüksek paya sahip oldu. Satış sayılarına göre İstanbul'u, 11 368 konut satışı ve %8,9 pay ile Ankara, 6 207 konut satışı ve %4,9 pay ile İzmir izledi. Konut satış sayısının düşük olduğu iller sırasıyla 13 konut ile Hakkari, 15 konut ile Ardahan ve 71 konut ile Bayburt oldu. İpotekli konut satışları ise, Eylül ayında 11 330 olarak gerçekleşti.

Sanayi ve Ticaret Piyasası

- Sanayi üretimi arındırılmamış verilerle yıllık % 11,1 oranında düşüş gösterdi. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2018 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre %6,1, imalat sanayi sektörü endeksi %1,2 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme üretimi ve dağıtım sektörü endeksi %2,9 arttı. Aynı ayda mevsim ve takvim etkisinden arındırılmış sanayi üretimi bir önceki aya göre %1,1, arındırılmamış % 16,6 oranında azaldı. Sanayinin alt sektörleri (2015=100 referans yılı) incelendiğinde, 2018 yılı Ağustos ayında madencilik ve taşocakçılığı sektörü endeksi bir önceki aya göre %5 artarken, imalat sanayi sektörü endeksi %1,5 ve elektrik, gaz, buhar ve iklimlendirme
- Ticaret Bakanlığının Eylül ayına ilişkin dâhilde işleme izin, yurt içi satış ve teslim, hariçte işleme izin, vergi, resim ve harç istisnasıyla firma talebine istinaden iptal edilen dâhilde işleme izin belgeleri listeleri Resmi Gazete'de yayımlandı. Buna göre, Eylülde 665 firmaya dâhilde işleme izin belgesi verilirken, 3 hariçte işleme izin belgesi, 3 yurt içi satış ve teslim belgesi, 76 vergi, resim ve harç istisnası belgesi düzenlendi. Öte yandan, firma talebine istinaden iptal edilen dahilde işleme izin belgesi sayısı 22 oldu.

- Tarım ürünleri üretici fiyat endeksi (Tarım-ÜFE), 2018 yılı Eylül ayında bir önceki aya göre %3,68, bir önceki yılın Aralık ayına göre %8,48, bir önceki yılın aynı ayına göre %16,09 ve on iki aylık ortalamalara göre %11,59 artış gösterdi. Bir önceki aya göre değişim; tarım ve avcılık ürünlerinde %3,96, ormancılık ürünlerinde %0,95 artış, balıkçılıkta %2,63 azalış olarak gerçekleşti. Aylık en fazla artış çok yıllık bitkisel ürünler ana grubunda gerçekleşti Ana gruplarda bir önceki aya göre değişim; çok yıllık bitkisel ürünlerde %7,99, tek yıllık bitkisel ürünlerde %4,04 ve canlı hayvanlar ve hayvansal ürünlerde %1,87 artış gerçekleşti. Alt tarım gruplarından sebzeler bir önceki aya göre %5,13 arttı Alt tarım gruplarından; canlı kümes hayvanları ve yumurtalar %4,71, çeltik %4,50, lifli bitkiler %4,08, ve diğer çiftlik hayvanları ve hayvansal ürünler %3,62 artış, yağlı meyveler %2,07 azalış gösterdi. Eylül 2018'de endekste kapsanan 84 maddeden; 2 madde bu ay endekse girerken, 45 maddenin fiyatlarında artış, 32 maddenin fiyatlarında azalış, 5 maddenin fiyatlarında ise değişim olmadı.**
- Toprak Mahsulleri Ofisi (TMO), 2018 yılında mısır alımında izlenecek politikalar belirlendi. Bu kapsamda, TMO'nun iş yerlerine veya sözleşme imzalanan lisanslı depolara mısır bırakan Çiftçi Kayıt Sistemi'ne (ÇKS) kayıtlı üreticilerden belgelerindeki üretim miktarının tamamı satın alınacak. Mısırını iş yerlerine emanete bırakan üreticiler, 25 Ekim'e kadar depo kira ücreti vermeden mısırını geri çekebilecek, açıklanan fiyatla TMO'ya satabilecek veya emanette bırakabilecek. TMO ile protokol imzalayan lisanslı depolara ürün teslim eden üreticiler, ürünlerini elektronik ürün senedi (ELÜS) olarak TMO'ya satabilecek. Ürün bedeli ödemeleri, mısırın TMO'ya teslim edildiği tarihten itibaren 10 gün içerisinde üreticilerin banka hesaplarına aktarılacak. Sözleşme imzalanan lisanslı depolara mısır teslim eden üreticilerin mısırını TMO'ya satmaları halinde ödemeler peşin yapılacak. Tüccar ve şirketlerden (ÇKS belgesi olmayanlardan) 31 Aralık'a kadar emanet alım yapılacak. Tüccar ve şirketler, talep etmeleri halinde TMO depolarında bulunan emanet mısırlarını 1 Ocak-31 Mayıs tarihlerinde Ofise satabilecek. Üreticilerin, iş yerleri önünde uzun süre beklemelerini önlemek amacıyla uygulanan randevulu alım sistemine devam edilecek. Randevular internet üzerinden www.tmo.gov.tr veya randevu.tmo.gov.tr adreslerinden ya da şube müdürlükleri ile ajans amirliklerinden alınabilecek. Pazar günleri hariç, haftanın 6 günü alım yapılacak. Ürünü TMO depolarına emanete bırakan üreticiler, makbuz senedini kullanarak TMO'dan % 30 avans temin edebilecek. Üretici ve tüccarlar, emanete bırakılan mısır için TMO'nun anlaşmalı olduğu bankalardan kredi kullanabilecek. TMO'nun anlaşmalı olduğu bankalardan makbuz senedi ile kredi kullanan tüm kesimlerin bankalara olan**

Ekonomi Raporu

yükümlülüklerini yerine getirerek ürünlerini TMO'ya satmamaları durumunda bankalara ödemiş oldukları faizin % 25'i TMO tarafından karşılanacak.

Ekonomi İçerik Edt

Ceren BECER

